

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Afgiftekantoor: 9820 Merelbeke Centrum
Nr.: P2A6224
VU + afzendadres: Frederik Vercammen,
Bergstraat 16, 9820 Merelbeke

Driemaandelijks magazine – jaargang 19 – nummer 74
April – mei – juni 2024

MAGAZINE OVER JEUGDTOERISME

HUISWERK

DOSSIER

EDUCATIEF AANBOD

Terugblik op de tweedaagse | Omgaan met wangedrag
Het verenigingsloket | Oosterborg, huis in de kijker

INHOUDSTAFEL

Editoriaal	3
Dossier EDUCATIEF AANBOD	4
Seizoenstip	16
CJT ... laat je stem horen	19
Kampas	20
Huis in de kijker	22
Vraag het aan ... CJT	25
Nieuwsflash	26
Agenda	28

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Voor CJT (Centrum voor Jeugdtoerisme vzw) staan Vlaamse jeugdverblijven en kampeerreinen centraal. We zorgen ervoor dat jeugdgroepen voor hun meerdaagse activiteiten terecht kunnen op een voor hen geschikte locatie, vandaag en morgen. Daarom bouwen we aan de professionele **omkadering en ondersteuning** van uitbaters. We vervullen die rol met oog voor de grote diversiteit in de jeugdverblijfssector.

Voldoende boekingen van jeugdgroepen zijn de beste ondersteuning die CJT de jeugdaccommodaties kan bieden. Daarom stimuleren we een **aanbod dat maximaal tegemoetkomt aan de noden van jeugdgroepen**. CJT is de drijvende kracht achter het platform Kampas, de toegangspoort tot het Vlaamse jeugdtoerisme. Het platform biedt diverse formules aan op maat van verschillende uitbatersprofielen en speelt in op zeer diverse doelgroepen.

CJT is een betrouwbare partner voor beleidsmakers: overheden en andere instanties die een stem verdienen in het jeugdtoeristisch debat. Met uitbaters en vertegenwoordigers van jeugdgroepen (jeugdwerk, onderwijs e.a.) gaan we een structurele dialoog aan. Zo zorgen we voor **standpunten die doordacht, evenwichtig én krachtig op het beleid wegen**. Daarnaast zetten we de maatschappelijke relevantie van het jeugdtoerisme in de kijker.

SAMEN

SOCIAAL

OPEN

DUURZAAM

AVONTUURLIJK

COLOFON

TEKSTEN

Arlena Darragas
Maarten Dekoninck
Bert Gilté
Frederik Vercammen

REDACTIERAAD

Hilde Colman
Danny Horr e
An Goossens
Wies Moriau
Piet Termont
Johan Verheghe

EINDREDACTIE

Frederik Vercammen

VORMGEVING

IO - Els De Pauw

DRUK

Lowyck

REDACTIEADRES

Bergstraat 16, 9820 Merelbeke
Tel.: 09 210 57 75
E-mail: info@cjt.be

HuisWerk is een publicatie van
Centrum voor Jeugdtoerisme vzw,
met steun van de Vlaamse overheid.

HuisWerk werd gedrukt op gerecycleerd
chloorvrij papier.

75

HUISWERK

In juli verschijnt HuisWerk 75, met
daarin een dossier rond water.

Met het oog op de toekomst wordt
zuinig omspringen met water steeds
belangrijker. Hiervoor zijn er meerdere
opties: water besparen, water
zuiveren en water recupereren. In
het volgende dossier duiken we in de
wondere waterwereld en zoeken we
uit welke wetgeving aanzet tot zuinig
watergebruik, waar je advies op maat
kan krijgen en welke technieken er
bestaan. Uiteraard zoeken we ook
naar praktijkvoorbeelden en hebben
we oog voor de eigenheid van het
jeugdtoerisme, denk bijvoorbeeld aan
het organiseren van waterspeltjes.

EDITORIAAL

“Kunnen we elke dag douchen?” “Zijn er individuele slaapkamers voor de leerkrachten?” “Wat is de wificode?” Het zijn maar enkele van de ‘behoeften’ die worden gedetecteerd in het jeugdtoerisme. Tegemoetkomen aan deze wensen betekent ook investeren, terwijl de ruimte voor groepen om meer te betalen, meestal beperkt is. Het is dus een moeilijk evenwicht.

Maar wat willen groepen echt? Veel hangt natuurlijk af van het soort groep (jeugdbeweging versus lagere school, sportclub versus vakantieorganisatie enz.), maar wellicht nog meer doorslaggevend is aan welk groepslid de vraag wordt gesteld. Vaak wordt de mening van de boeker gehoord, zeg maar de jeugdleider of leerkracht. Maar zou de echte doelgroep, nl. kinderen en jongeren, ook dezelfde antwoorden geven?

We durven wedden van niet. Kinderen en jongeren verstaan doorgaans de kunst om te kiezen voor wat echt belangrijk is, nl. ruimte om samen te zijn, plekken om te kunnen ravotten, een gebouw dat tegen een stootje kan ... Grote slaapzalen, een basic inrichting, een buitenomgeving met speelmogelijkheden: veel kans dat deze zaken naar boven zouden komen in een kinderbevraging. Niet slecht voor wat wel eens een verweerde en materialistische generatie wordt genoemd. En het goede nieuws voor de uitbaters: deze noden zijn heel betaalbaar.

Met CJT komen we op bezoek in veel jeugdverblijven. We zien dan ook een grote diversiteit op vlak van comfort. En dat is goed, want ook de vragen en verwachtingen van de verschillende soorten jeugdgroepen zijn heel divers. Laat ons vooral die verscheidenheid koesteren. We baten jeugdverblijven of kampeerterreinen uit en moeten vooral niet streven om er jeugdhotels of campings van te maken. Het aanbieden van ruimte om echt samen te kunnen zijn, is onze sterkte. Het is trouwens een misvatting dat een verhoogd comfort automatisch zorgt voor hogere overnachtingscijfers of een betere rendabiliteit. Niet alleen het jeugdwerk, maar ook scholen

en sportgroepen kiezen vaak bewust voor een locatie met minder luxe. Ook veel jeugdverblijven die op het eerste zicht verouderd lijken, doen het goed. Net omdat kinderen en jongeren hier doorheen kijken.

Daarom zijn we ook altijd tegenstander geweest van het decreetaal opleggen van strenge comforteisen voor jeugdverblijven. We zijn blij dat het nieuwe logiesdecreet op dat vlak weinig heeft veranderd. Enkel qua brandveiligheid gelden strengere normen en dat is, zoals we reeds eerder schreven, een delicaat evenwicht tussen veiligheid en haalbaarheid.

**Niet alleen het jeugdwerk,
maar ook scholen en sportgroepen
kiezen vaak bewust voor een locatie
met minder luxe.**

In dit nummer staan we in het dossier uitgebreid stil bij educatief aanbod, één van de manieren om je uitbating aantrekkelijker te maken. In de seizoenstip blikken we terug op onze succesvolle uitbaterstweedaagse. We brengen daarnaast verslag uit van ons bezoek aan Domein Oosterborg. De rest van het nummer besteden we aan de andere vaste rubrieken.

Veel leesplezier!

Frederik Vercammen

DOSSIER

EDUCATIEF AANBOD

Met een educatief aanbod kunnen kinderen en jongeren leren en groeien terwijl ze plezier hebben. Niet onlogisch dus dat scholen en andere jeugdgroepen belang hechten aan dit aanbod. Bij de promotie van je accommodatie kunnen

educatieve pakketten dus een grote rol spelen. We gaan daarom in dit dossier op zoek naar goede voorbeelden en geven je tips om een eigen educatief aanbod (verder) te ontwikkelen op maat van je doelgroep.

Waarom een educatief aanbod?

EDUCATIEVE MEERWAARDE

Een educatief aanbod omvat activiteiten, diensten of materiaal die gericht zijn op het verrijken van een meerdaagse ervaring van kinderen en jongeren door hen te laten leren en ontdekken. Niet alleen kan je als uitbater dus rechtstreeks een mooie impact hebben en bijdragen aan de groei en ontwikkeling van een groot aantal kinderen en jongeren, je maakt je verblijf dankzij een educatief aanbod meteen ook een pak aantrekkelijker voor je doelgroep. Want jawel, heel wat groepen laten zich zeker (ver)leiden door je educatief aanbod.

Zijn er dan meerdere doelgroepen geïnteresseerd in educatie? Absoluut! Want hoewel we in de eerste plaats scholen linken aan vormende activiteiten, trek je met een educatief aanbod ook jeugdwerk en andere groepen met kinderen en jongeren aan. Denk maar aan vakantieorganisaties die graag thematisch werken, cultuurverenigingen of sportclubs. Zelfs bij vrienden- en familiegroepen heb je vaak een streepje voor, want ook ouders entertainen hun kroost graag op een educatieve manier.

AANDACHTSPUNTEN

Vertrek vanuit je sterktes

Voor we je bombarderen met allerlei mogelijke thema's, werkvormen en tips, willen we benadrukken dat je bij het ontwikkelen van een educatief aanbod best vertrekt vanuit de sterktes van jouw jeugdverblijf. Wat straalt je jeugdverblijf uit? Welke binnenruimte heb je? Welke faciliteiten heb je? Welke buitenruimte heb je? Welk materiaal heb je nu al? Hoe ziet je omgeving eruit? Welke specifieke troeven bezit je? Pas als je je sterktes kent, kan

je een uniek aanbod ontwikkelen dat op maat is van de doelgroep die jij voor ogen hebt.

Belang van vrij spel

Een meerdaagse hoeft niet altijd een propvol programma te hebben. Vrij spel is en blijft ook nog steeds belangrijk en heeft op zichzelf een educatieve waarde. Dit biedt kinderen en jongeren de kans om zich uit te leven en sociale vaardigheden te ontwikkelen. Ook kan vrij spel hen helpen om ervaringen te verwerken en te ontspannen op hun eigen manier, want voor sommige kinderen kan een meerdaagse een uitdagende omgeving zijn. Je kan vrij spel stimuleren door het aanbieden van sport- en spelmateriaal en verkleedkledij of het inrichten van je buitenruimte.

Hou het plezierig

Educatie binnen jeugdverblijven biedt absoluut een meerwaarde, maar is niet altijd het doel. Vergeet dus niet om je aanbod in de eerste plaats plezierig te houden. Jeugdverblijven vormen bovendien de ideale setting voor ervaringsleren, of m.a.w. 'leren door te doen'.

OP MAAT VAN JE DOELGROEP

Hoe kan je een educatief aanbod ontwikkelen of aanpassen aan de behoeften en interesses van jouw doelgroep(en)?

Doelgroepenanalyse

Voor je een aanbod op maat kan maken, moet je uiteraard in de eerste plaats weten wie je doelgroep precies is. Welke leeftijd hebben je gasten? Wat is het doel van hun verblijf, wat zijn hun verwachtingen

of motivaties? Enkel als je dat weet, kan je activiteiten kiezen die aansluiten bij hun interesses en noden. Zo'n analyse kan gebaseerd zijn op je eigen ervaring of op reviews en feedback van groepen. Maar ook bestaand onderzoek in je gemeente of regio kan hierbij helpen.

Specialiseren

Een gevarieerd aanbod van educatieve activiteiten omvat verschillende thema's, werkvormen en moeilijkheidsgraden, dit alles binnen verschillende prijscategorieën. Daarmee kan je tegemoetkomen aan verschillende leerdoelen of voorkeuren van je doelgroep. Maar een aanbod kan ook te divers worden, waardoor je je nog moeilijk kan onderscheiden van andere jeugdverblijven. Daarom is het beter om te specialiseren en in te zetten op een aanbod dat past bij de sterktes van jouw jeugdverblijf en de noden van je doelgroep.

Flexibiliteit en maatwerk

Flexibel zijn in het aanpassen van je activiteiten of programma aan specifieke situaties, wensen of feedback, wordt altijd enorm gewaardeerd. Want zo kan je een optimale leerervaring creëren. Zo kan je bijvoorbeeld activiteiten op maat ontwerpen of het tijdschema aanpassen. Maar eenvoudig is dit allerm minst, want hierbij moet je rekening houden met de beschikbare tijd, ruimte, materialen, budget en personeel, zowel van jezelf als die van de groep in kwestie. Het is mogelijk dat je hierbij zelfs ook rekening moet houden met andere aanwezige (of aankomende) groepen. Goede afspraken bij aanvang maken tevreden gasten.

Tal van mogelijkheden

Bij het ontwikkelen van een eigen educatief aanbod heb je een grenzeloze experimenteerruimte. Je kan je richten op verschillende thema's, vaardigheden, werkvormen en moeilijkheidsgraden en rekening houden met ieders budget. We wandelen hieronder door de mogelijkheden.

KOPPELING AAN LEERDOELSTELLINGEN

Leerdoelstellingen zijn de kennis, vaardigheden en attitudes die leerlingen moeten verwerven aan het einde van een bepaalde leerfase. In Vlaanderen legt de overheid de leerdoelstellingen vast in de vorm van ontwikkelingsdoelen (in kleuteronderwijs en buitengewoon onderwijs) en eindtermen (in basisonderwijs). Deze onderwijsdoelen zijn richtinggevend voor leerkrachten, want ze bepalen bijvoorbeeld welke thema's ze selecteren en welke werkvormen ze verkiezen. De keuze voor een bepaald jeugdverblijf hangt hier dus zeker mee samen.

Als je educatieve activiteiten organiseert voor kinderen en jongeren, kunnen leerdoelstellingen daarom een bron van inspiratie zijn om je aanbod op af te stemmen. Rondom het leergebied mens en maatschappij kan je bijvoorbeeld met een tocht of stadspel gemakkelijk aansluiten op eindtermen zoals oriëntatie- en kaartvaardigheid of verkeer en mobiliteit. Maar ook op andere leergebieden zoals wetenschappen en techniek, muzische vorming, lichamelijke opvoeding enz. kan je inspelen. En daarnaast kan je sowieso gebruikmaken van leergebiedoverschrijdende thema's zoals sociale vaardigheden.

Maar nogmaals: verlies jezelf niet in al deze doelen en blijf vertrekken vanuit de troeven van je jeugdverblijf en omgeving.

THEMA'S EN VAARDIGHEDEN

Zoals je ook bij de onderwijsdoelen ziet, kan je inspelen op heel wat verschillende thema's en vaardigheden:

- creatieve activiteiten rondom expressieve vaardigheden zoals kunst, muziek, dans, theater ...
- culturele ontdekking van ambacht, andere talen of lokale tradities
- historische beleving via historische sites en gebouwen
- natuur- en milieubewustzijn via natuurwandelingen, observeren van fauna en flora, begrijpen van ecosystemen, milieuproblemen en duurzaamheid ...
- sociale activiteiten die gericht zijn op samenwerking en STEM-activiteiten: STEM is een Engels acroniem voor science, technology, engineering en mathematics; het is dus een verzameling van vakgebieden rondom wetenschap, technologie, ontwerp en toegepaste wiskunde
- sportieve activiteiten waarbij beweging wordt gestimuleerd zoals sportinitiaties of survival

Die thema's kunnen verbonden zijn met de omgeving of setting van je verblijf, zoals zee, meer of rivier, landbouw, bos, stad, fabriek ... In HuisWerk 55 doken we reeds in de waardevolle koppeling van omgeving en aanbod.

Een overzicht van leerdoelstellingen kan je terugvinden op www.onderwijsdoelen.be.

Opgelet met wetgeving op pakketreizen

Je bent onderhevig aan de wet op pakketreizen als je minstens twee van de vier volgende reisdiensten combineert: vervoer en/of accommodatie en/of autoverhuur en/of een toeristische dienst. In dit geval moet je een financiële bescherming kunnen aantonen om bij insolventie je contractuele verplichtingen verder na te komen. Meer info kan je lezen op www.cjt.be/educatief-aanbod.

INTERN OF EXTERN AANBOD

Educatie kan je op verschillende manieren aanbieden. Je kan activiteiten zelf organiseren (intern) of buitenshuis activiteiten faciliteren (extern). Beide opties hebben voor- en nadelen die alleen jij kan afwegen volgens jouw middelen en wensen. Denk maar aan rendabiliteit en tijdsinvestering, maar ook duurzaamheid, innovatie of gewoon je persoonlijke motivatie of sterkte.

Intern

Als je beslist om eigen activiteiten aan te bieden, kan verder ook de intensiteit van je begeleiding sterk verschillen. Je kan een volledig begeleid programma aanbieden dat van A tot Z geregeld is en waarbij de begeleiding van de groep zelf niets meer hoeft te ondernemen. Dit kan een vast programma zijn, maar evengoed een oplijsting van je aanbod waaruit groepen à la carte kunnen kiezen om een eigen programma samen te stellen. Een alternatief zijn klaargemaakte pakketten waar begeleiders van groepen zelf mee aan de slag kunnen. Met een sterke begeleiding kan je voornamelijk leerkrachten voor een groot deel ontzorgen. Jeugdwerkorganisaties zal je hiermee minder bereiken, want zij brengen eigen begeleiders en animatoren mee.

Omdat een intern aanbod om een zekere begeleiding vraagt, moet je goed nadenken over wie deze rol precies zal opnemen: personeel of vrijwilligers. Begeleiders kan je inschrijven als vrijwilliger, maar hierbij dien je rekening te houden met bepaalde wetgeving. Meer info vind je op www.cjt.be/themas/mensen.

Extern

Ook als je beslist een louter faciliterende rol te spelen waarbij je een extern activiteitenaanbod bekendmaakt bij je groepen, kan de intensiteit van je begeleiding verschillen. Zo kan je eerder passief te werk gaan en het initiatief om reservaties te maken aan groepen zelf laten. Of je kan je ondersteuning ook opdrijven door bijvoorbeeld zelf externe activiteiten op vraag van groepen te reserveren.

Tip: werk samen

Het loont de moeite om samen te werken met anderen, zoals lokale organisaties, scholen, verenigingen, experts of gidsen.

Ga zeker op onderzoek in je regio, want er is waarschijnlijk best al wat educatief aanbod te vinden dat gepromoot wordt door je gemeente of provincie. Zo kan je gebruik maken van hun expertise, faciliteiten, materiaal en netwerk om jouw aanbod naar een hoger niveau te tillen. Samenwerking kan bovendien leiden tot innovatieve ideeën, projecten en dus ook subsidies. Een educatief aanbod per provincie kan je terugvinden op www.cjt.be/educatief-aanbod.

WERKVORMEN, PRIJS EN MOEILIKHEIDSGRADEN

Een educatieve activiteit kan verschillende (werk)vormen aannemen. Sommige thema's vragen nu eenmaal om een begeleiding door gids of expert, bij andere thema's kunnen kinderen en jongeren voornamelijk zelf aan de slag laten gaan met materialen. Ook digitale methodieken zoals Wordwall en Mentimeter doen al enige tijd hun intrede. Of verken de mogelijkheden van een stadsspel via Google Maps en qr-codes op informatieborden.

Het is waardevol om een variatie aan werkvormen aan te bieden. Werkvormen hebben namelijk dikwijls een rechtstreekse impact op de prijs en betaalbaarheid vormt nu eenmaal een belangrijke parameter voor groepen.

Ten slotte kan je aan de hand van werkvormen ook inspelen op verschillende moeilijkheidsgraden. Zoek het ook niet te ver. De opdracht 'zoek de zeven fouten' verplicht deelnemers om te kijken. Of met blad-steen-schaar kan je jongeren in de stad met voorbijgangers in gesprek laten gaan. Inspiratie voor methodieken vind je in databanken van verschillende jeugdwerkorganisaties zoals speelidee.be van VDS, spelensite.be van Mediaraven of het buitenboek van Scouts en Gidsen Vlaanderen.

In jeugdverblijf Heiberg maakt Koning Kevin ruimte gebruiksvriendelijk en multifunctioneel door akoestische panelen, gespannen kabels en goten.

RUIMTE IS DE SLEUTEL

Hoe meer ruimte, hoe meer mogelijkheden, dat spreekt voor zich. Maar ruimte is soms beperkt. Maak daarom verstandig gebruik van de ruimte die je wél hebt en pas die aan aan de behoeftes van je doelgroep die jij voor ogen hebt. Creëer gebruiksvriendelijke en multifunctionele ruimtes door je tafels en stoelen stapelbaar te maken en geef groepen de mogelijkheid om zaken aan muren te bevestigen. Hang bijvoorbeeld extra haken of metalen kabels in je ruimte waar groepen hun inkleding aan kunnen bevestigen.

Veel groepen projecteren graag in functie van vorming, maar ook voor andere doeleinden. Een beamer aanbieden wordt dus door veel groepen geapprecieerd. Een scherm is niet noodzakelijk, een witte (of lichtkleurige) muur kan ook gebruikt worden als projectiewand. Zonnewering via rolluiken of gordijnen vormt een meerwaarde voor groepen die weinig materiaal mee hebben en de ruimte willen verduisteren.

Extra troeven zijn bijvoorbeeld een podium, verplaatsbare muren, akoestische panelen en gespecialiseerde ruimtes zoals een atelier, sportveld of studioruimte met spiegels. Heb je een gebrek aan binnenruimte? Bekijk of je buiten mogelijkheden hebt voor het plaatsen van een permanente constructie of tijdelijke tent die beschutting biedt tegen zon, wind en regen.

BRENG JE OMGEVING IN BEELD

Ook je omgeving kan educatief zijn. Plaats simpelweg een leuk informatiebord op je domein, over een boom, dier, stad, productieproces ... Je kan hier alle richtingen mee uit en qr-codes kunnen een extra gelaagdheid toevoegen. Meer tips rondom inrichting van buitenruimte kan je lezen in HuisWerk 73 en tips rondom dieren vind je in HuisWerk 45. Ook kan je trekpleisters van je omgeving naar binnen halen door foto's op te hangen.

Als uitbater kan je ook zelf instaan voor vervoer.

MATERIAAL EN INKLEDING

Hou rekening met je doelgroepenanalyse als je materiaal en inkleding wil voorzien. Groepen die zelf weinig materiaal meebrengen, zullen heel dankbaar gebruik maken van bijvoorbeeld gezelschapsspellen, buitenspelen en doekensets. Ook technische materialen zoals beamer, muziekinstallatie, microfoon, kleurenspos e.d. worden geapprecieerd, want uitleendienstenvormen voor veel groepen een organisatorische uitdaging.

WIFI EN DIGITALISERING

Niet alle groepen verwachten toegang tot wifi. Toch kent ook digitalisering van cursusmateriaal een duidelijke evolutie. Dit biedt heel wat voordelen en wordt nu eenmaal gestimuleerd door de algemene vraag om minder te printen. Ook zoeken groepen spontaan graag iets op via internet, zoals inspiratie voor een spelletje of het telefoonnummer van de gids. Mobiel internet is gelukkig al veel betaalbaarder geworden en een hotspot creëren gebeurt al veel vlotter, maar uiteraard wordt een wifiverbinding door groepen gewaardeerd.

ONDERSTEUNING BIJ MOBILITEIT

Indien bereikbaarheid van je locatie een uitdaging vormt, kan je doelbewust je diensten aanbieden voor verplaatsing van en naar het station, of van en naar een activiteit. Ook kan je creatief aan de slag gaan met de routes die je groepen kunnen nemen. Geef groepen het gevoel dat ook hun reis reeds een (educatief) onderdeel vormt van hun verblijf. Denk aan tochttechnieken, authentiek vervoer, fietsverhuur ... of ga op zoek naar activiteiten die een groep onderweg kan doen. Denk hierbij ook na over uitdagingen rondom bagage of eten en bied oplossingen waar je kan, zoals het brengen van een lunchpakket, ophalen van bagage of voorzien van een bagageruimte.

VOOR- EN NAVERWERKING

Je kan je educatief aanbod impactvoller maken door een stap achteruit en een stap vooruit te zetten. Een leerkracht of begeleider kan de groep vooraf al warm maken en voorbereiden op de meerdaagse. Ook kan die na het verblijf aan de slag met een thema in de klas of vereniging. Een briefing met foto's, filmpje, cursus of andere ondersteunende tool kan hen hierbij helpen.

BEKENDMAKEN EN UPDATEN

Ook nadat je een educatief aanbod hebt ontwikkeld, is het werk niet klaar. Wanneer je niet inzet op promotie (online en/of offline), kan je net zo goed niet in een aanbod investeren. Enerzijds is die bekendmaking belangrijk om nieuwe groepen aan te trekken, anderzijds wil je ook verblijvende groepen kennis laten maken met je aanbod en hen warm maken om terug te keren. Zo kan je bijvoorbeeld populaire en nieuwe initiatieven in de kijker zetten op je website of sociale media. Aantonen dat een activiteit vaak aangevraagd, bezocht of gekozen wordt, kan interesse extra aanwakkeren. Een inspirerend voorbeeld van bekendmaking van aanbod is www.opstapinlokeren.be, een realisatie van jeugdverblijf Verloren Bos.

Daarnaast is het belangrijk om je aanbod op regelmatige tijdstippen te controleren, evalueren en te updaten. Bepaalde werkvormen raken snel verouderd, zeker digitale methodieken zoals qr-codes en linken naar websites. In bepaalde gevallen draag je als uitbater bovendien ook een verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld bij het verhuren van fietsen: deze dienen te voldoen aan de wettelijke eisen wanneer je ze uitleent. Ook daarom is het beter om je aanbod niet te uitgebreid te maken, maar je eerder te specialiseren. Zo kunnen groepen rekenen op een kwaliteitsvol educatief aanbod.

Meer tips rondom promotie vind je op www.cjt.be/themas/uitbating/promotie.

Groepen aan het woord

DE FANTASIEWERELD VAN VDS

Dat er in de vrije tijd door jeugdwerk heel wat educatief werk verricht wordt, kunnen we op honderden manieren omschrijven, maar toonaangevend zijn de kadervormingen. We gingen daarom praten met Sylvia Vandaele, verantwoordelijke vorming en begeleiding binnen de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS).

Met welk doel trekt VDS naar jeugdverblijven?

Jeugdverblijfcentra boeken we eigenlijk bijna altijd voor cursussen voor animator, hoofdanimator of instructeur. Er zijn daarnaast ook heel veel speelpleinwerkingen die zelf op weekend gaan voor teambuilding, vorming en om te werken aan hun organisatie. In vergelijking met scholen hebben we een andere manier van werken en boeken we natuurlijk ook andere periodes, tijdens vakanties of weekends.

Hoe zien jullie educatie?

Als grootste kadervormingsorganisatie in Vlaanderen en Brussel is vorming voor ons ontzettend belangrijk. Bij speelpleinwerking trekken we vaak jongeren aan die geen jeugdwerkachtergrond hebben en dan is vorming erg relevant om houvast te krijgen. Onze vorming gebeurt vooral op een heel actieve manier met dynamische werkvormen, wat erg verschilt van een les op school.

Wat typeert VDS als jullie overnachten in een jeugdverblijf?

We zijn enorme fan van fantasie, maar ook van keuzevrijheid voor kinderen en jongeren. We doen niet altijd het geleide spel waarbij kinderen allemaal hetzelfde doen, maar er is heel veel vrijheid voor een kind in wat die doet en hoe die ermee omgaat. Bij animatorcursussen hebben we ontzettend veel materiaal mee omdat we de locatie graag omtoveren in een fantasiewereld. Dit is niet evident voor uitbaters, want het is mogelijk dat ze hun eigen locatie soms niet meer herkennen. We zijn expert in het scannen van een ruimte en bepalen hoe we die optimaal gaan benutten. Zo hangen we de muren, vensters en plafond graag vol met doeken ter inkleding of met papieren waar werkvormen op staan. Tape, magnetische muren, een houten lat of metalen rail kunnen ons helpen. Dit bouwt zich op doorheen de cursus omdat we toewerken naar de laatste synthesesdag waarop alles gebruikt wordt. Dingen kunnen ophangen en mogen verplaatsen is dus heel belangrijk voor ons.

Schrikken uitbaters dan zo hard van jullie inkleding?

Dat gebeurt als ze ons niet kennen. Uitbaters zien ons dingen doen met hun materiaal waarvoor het eigenlijk niet bedoeld is, maar we zien dat als sterkte van onszelf: een schoenrek is geen schoenrek, een tafel is geen tafel. Alles kan je gebruiken en we doen dat op een verantwoorde manier. Het is niet de bedoeling dat tafels kapot gaan of muren beschadigd raken, al gebeurt het natuurlijk wel eens. We vinden de relatie met de locatie superbelangrijk, dus we bespreken dit steeds met een uitbater, maar het zou

jammer zijn als dat ons zou afremmen in onze fantasie, dat is een essentieel deel van ons en speelpleinwerk.

Onze tip is dus: als je als uitbater bezorgd bent, spreek ons aan. We weten dat onze inkleding overweldigend kan overkomen, maar op het einde van de cursus willen we dat animatoren leren hoe ze ervoor zorgen dat hun eigen speelplein er goed uitziet én dat het materiaal opgeruimd is en de locatie netjes achterblijft. Als we vertrekken, moet het minstens even proper zijn dan als we toekomen.

Welke parameters spelen mee in jullie keuze voor een locatie?

Ruimte. Veelal zijn we op zoek naar grotere locaties, want bij de animatorcursus hebben we dikwijls 75 deelnemers en daarnaast nog 10 vrijwilligers. Bij hoofdanimator- en instructeurcursussen liggen de aantallen een stuk lager. We blijven vaak op de locatie en hebben ook echt voldoende ruimte nodig om dingen ter plaatse te doen. Voornamelijk bij de animatorcursus hebben we heel wat ruimte nodig om al het materiaal en inkleding op een ordelijke manier te stockeren. Bij de hoofdanimator- en instructeurcursus is dat vaak iets minder, want die zijn veel inhoudelijker.

Ook hebben we een grote zaal nodig voor de volledige groep, voor een spel, voor animatie of voor uitleg in groep. Tafels en stoelen moeten daarom stapelbaar zijn en makkelijk aan de kant gezet kunnen worden. Een groep animatoren splitsen we ook graag op, liefst in drie kleinere ruimtes. Er zijn veel vakantieperiodes waarin het weer tegenvalt, dus binnenruimte voor vorming is echt nodig. Buitenruimte is

Creativiteit kan maar ontstaan als je de kans krijgt om dingen uit te proberen en te falen.

uiteraard een enorme meerwaarde om te kunnen spelen. Om buiten vorming te geven, is een plekje uit de zon een meerwaarde.

Vormt overnachting een meerwaarde voor jullie cursussen?

Ja, sowieso, want de jongeren kennen elkaar nog niet. Dus het groepsvormende gehalte is superbelangrijk, zodat ze durven experimenteren en dingen durven tonen als animator. Doordat ze samen op een kamer slapen, samen eten en samen rustmomenten hebben, is dit toch anders dan bij een externaatcursus. We willen jongeren echt inspireren op cursus en als je deelnemers hebt die 's morgens opnieuw toekomen, moet je die terug warm krijgen. Anderzijds zien sommige jongeren een overnachting niet zitten of mogen ze niet, dus externaatcursussen zijn ook nodig. We zorgen graag voor een mix aan formules.

Maken jullie ook gebruik van het educatief activiteiten aanbod van een jeugdverblijf?

Eigenlijk niet. Voor speelpleinen die op weekend gaan, zou dit wel kunnen, maar dan eerder als teambuilding of ontspanning, zoals kubb of een vuurschaal of barbecue. Voor ons hoeven uitbaters hierin dus niet te investeren. Gewoon leuke tips voor activiteiten in de omgeving op de website vermelden is voldoende voor ons.

Hoe kunnen uitbaters beter rekening houden met jullie komst?

Hoe duidelijker alles rondom afval en opkuis georganiseerd is, hoe netter we het kunnen achterlaten. We hebben bijvoorbeeld altijd veel karton mee,

dus we moeten weten waar dit naartoe mag. Deelnemers moeten van ons hun verantwoordelijkheid nemen rondom orde en netheid, maar met één borstel en één dweil komen we niet ver. Als er genoeg emmers, borstels en producten staan die we mogen gebruiken, is het veel gemakkelijker.

Verder vormt flexibiliteit bij het etensuur voor ons een aandachtspunt. We moeten vijftig uur vorming geven voor erkende vormingstrajecten en alle uren na 22 uur 's avonds tellen niet, dus soms lopen onze sessies uit. Dit zorgt soms voor spanningen met jeugdverblijven die hard vasthouden aan structuur, wat soms niet goed matcht met ons ritme van de cursus.

Welke boodschap wil je nog graag meegeven?

Creativiteit kan maar ontstaan als je de kans krijgt om dingen uit te proberen en te falen. Niet alles is risicoloos, maar alles gebeurt wel in een verantwoorde context: een groep 16-jarigen is omringd door ervaren vrijwilligers die worden ondersteund door stafmedewerkers die op hun beurt werken in een organisatiecontext ... het is een watervalstelsel. Jongeren moeten ruimte hebben om te experimenteren en zot te doen, om dingen te doen op cursus die ze thuis nooit zouden doen waardoor ze met een rugzak vol herinneringen naar huis gaan en zelfs niet aan andere mensen uitgelegd krijgen wat ze gedaan hebben. Je kan dit niet stroomlijnen, want creativiteit werkt niet op die manier.

VRIJE BASISCHOOL DE TWIJG OP ZEEKLAS

Aan de rand van het natuurdomein De Hoge Blekker in Koksijde ligt jeugdverblijf Del Huze - Saint-Antoine, al enkele jaren de vaste uitvalsbasis voor basisschool De Twijg in Wijgmaal voor hun zeeklassen. Aan het woord is Wends Van den Broucke, al 25 jaar juf van het vierde leerjaar.

Wat is voor jullie het belang van meerdaagse schooluitstappen?

In mei gaan we met leerlingen van het vierde leerjaar op zeeklas. Met het zesde leerjaar doen we sneeuwklassen. Omdat sneeuwklas duurder is, zijn dit de enige meerdaagse schooluitstappen. Ik ga zelf al 25 jaar mee met het vierde leerjaar en dat is altijd zo'n unieke ervaring voor kinderen. Je gaat op een andere manier met kinderen om en zij ook onderling met elkaar. Die samenhang en groeps sfeer zijn een grote meerwaarde. Er zijn ook kinderen die nog nooit ergens zijn gaan logeren, zelfs niet bij opa en oma en geen kampjes hebben gedaan ... er zijn zelfs kinderen die nog nooit de zee hebben gezien.

Wat maakt een meerdaagse uitstap voor jullie educatief?

Je bent eens weg, maar je leert dingen door te doen en bezig te zijn. We geven op zeeklas niet echt les. Weken vooraf starten we in de klas al aan ons project 'zee', maar tijdens de zeeklas kunnen ze dit echt ervaren en mee experimenteren. Ik heb

bijvoorbeeld wel een schelpenbak in de klas, maar dat is niets in vergelijking met zelf op het strand lopen. Ook een filmpje van eb en vloed kan ik in de klas tonen, maar als je op het strand ziet hoe vloed je zandsculptuur neerhaalt, ervaar je dat aan den lijve en dat maakt het supermooi.

Welke rol spelen leerplandoelstellingen hierbij?

In onze projectbundel houden we wel rekening met leerplandoelen en ZILL-doelen (n.v.d.r.: het leerplan Zin in Leren! Zin in Leven! van Katholiek Onderwijs Vlaanderen). Bij een zeeklas zijn dat bijvoorbeeld doelen rond wereldoriëntatie en natuur, maar ook rond sociale vaardigheden.

Welke troeven biedt jeugdverblijf Del Huzo jullie?

Door de ligging vlakbij De Hoge Blekker zitten we echt middenin de ervaring van zeeklas. Vroeger gingen we naar een verblijf heel dicht bij de zee, maar dit gebouw is intussen afgebroken. We moeten nu een half uurtje stappen naar zee, maar door de duinen die erbij liggen hebben we niet getwijfeld om te gaan. Het gebouw zelf is ouder, maar het is er zo proper en er straalt zo'n warmte en hartelijkheid vanuit de uitbaters, ook onderling tussen het personeel. Dit zijn echt topmensen, we vertellen hen steeds dat we door hen als prinses en prinsessen worden behandeld.

Hoe geven jullie een invulling aan de zeeklas?

Wij doen een combinatie van het aanbod van Del Huzo en eigen activiteiten.

Eigen activiteiten zijn bijvoorbeeld strandexploratie en een piratenspel in de Hoge Blekker. Dit doen we om de prijs te drukken, sinds de maximumfactuur moeten we daar toch op letten. Uitbaters Caroline en Jona helpen mee ons programma op te stellen. Activiteiten die zij voor ons inplannen en reserveren, zijn Sea Life en het Vogelopvangcentrum, in combinatie met de Atlantikwall. Ook gocarten en bowling regelen ze voor ons. We kunnen het programma zelf samenstellen of à la carte kiezen uit hun activiteitenboek, dit is diepgaand uitgewerkt per kustgemeente en per leeftijd. Bij een regendag stellen ze altijd zelf alternatieven voor of wisselen ze activiteiten. Die service vormt een hele grote hulp voor ons. Dat er zo goed voor je wordt gezorgd, maakt het heel leuk.

Welk transport gebruiken jullie?

De bus brengt ons eerst naar Sealife en dan naar het verblijf. Het is wel erg duur geworden, we hebben meer dan 1000 euro betaald voor de bus. Tijdens ons verblijf doen we veel te voet en één of twee dagen maken we gebruik van de kusttram. Hiervoor kunnen kinderen uit Leuven gebruikmaken van de Buzzy Pazz die de stad Leuven aanbiedt. Voor kinderen die niet in Leuven wonen, regelt Del Huzo tramkaartjes. Die liggen steeds klaar als we aankomen.

Is voor- en naverwerking in de klas voor jullie belangrijk en kunnen uitbaters hierbij helpen?

Binnen ons project 'zee' leren we vooraf in de klas al over eb en vloed, schelpen, dieren en planten aan zee, want het is leuk

voor kinderen om dingen te herkennen. Aan de hand van zoekkaarten kunnen ze ook nieuwe dingen opzoeken. Nadien krijgen ze verwerkende opdrachten en gaan ze onder meer zelf een 'enzeeclopedie' maken. Die verwerking steek ik steeds zelf in elkaar, maar als ik een vraag heb, helpen de uitbaters mij er zeker mee.

Maken jullie graag gebruik van materiaal van het jeugdverblijf?

Ja, vroeger moesten kinderen zelf hun schop meenemen, maar Del Huzo heeft ter plekke veel materiaal dat we graag gebruiken: bolderkarren, strandmateriaal, fluohesjes voor wandelingen, lantaarntjes voor lichtjesticht, gezelschapsspellen, materiaal voor een filmavond ... Elk jaar passen ze wel dingen aan. Dan staat er plots een volleybalnet of is er een bijenproject. Ze staan erg open voor suggesties.

Welke tips zou je geven aan andere scholen of uitbaters van jeugdverblijven?

Om scholen over de streep te trekken, is een programma à la carte echt een unieke meerwaarde, dit ontlast de leerkracht effectief. We proberen alle kinderen en ouders heel enthousiast te maken door er op voorhand in de klas mee bezig te zijn. We hebben ook kansgezinnen, maar we hebben een sociaal fonds zodat alle kinderen meekunnen. Als er drempels zijn, krijgen we mensen goed overtuigd als we onze ervaringen vertellen over de warme en hartelijke ontvangst in Koksijde.

Veel groepen vinden het belangrijk om het lokaal zelf te kunnen aankleden.

Voor Basisschool De Twijg zijn de bolderkarren van Del Huzo een schot in de roos.

Uitbater aan het woord

DE VIERHOEKHOEVE ZAAIT IN DE HARTEN

Al vier generaties doet familie De Sutter aan grondgebonden familiale landbouw op één punt tussen vier gemeentes: Gontrode, Gijzenzele, Landskouter en Melle. Intussen baten ze al 33 jaar een jeugdverblijf en praktijkcentrum uit voor 90 kinderen en leerkrachten die willen leren over alle sectoren en aspecten van landbouw. Hilde De Sutter, mede-uitbater van De Vierhoekhoeve, vertelt over de landbouweducatieve doe- en beleefboerderij.

Naast het produceren van kwaliteitsvolle boerderijproducten was het organiseren van boerderijklassen voor jullie een logische stap?

Ja, wij zijn in 1991 gestart met boerderijklassen. In de jaren zeventig hadden mijn ouders de boerderij laten uitgroeien tot een gemengd landbouwbedrijfje met koeien en varkens zoals je er vroeger veel had. In de jaren tachtig beslisten mijn ouders om niet mee te gaan in de Vlaamse trend richting grote, industriële landbouw. Alle varkens gingen weg en we besloten als pionier te starten met een hoevewinkel, met karnemelk en boter. Niet lang daarna konden mijn ouders de hoeve van mijn opa's familie kopen omdat ze een nobel doel voor ogen hadden: boerderijklassen. Mijn ouders hadden opgemerkt dat leerkrachten die op bezoek kwamen naar de kinderboerderij in de straat ook onze boerderij aandeden, maar zich gedroegen alsof ze Bokrijk kwamen bezoeken. Het imago van een boer was erg ouderwets, met klompen en mestkar ... Gelijktijdig zocht een school naar een verblijfplaats die groot genoeg was voor zo'n tachtig tot honderd kinderen. Dus mijn ouders werden een tweede maal pionier en besloten te starten met boerderijklassen.

Wat typeert boerderijklassen bij jullie?

Bij ons word je een (halve) week boer: 's morgens opstaan, koeien melken, kalfjes drinken geven, andere dieren eten geven, om 10 uur ateliers, om 14 uur terug atelier, soms nog een atelier om 17 uur, na het eten terug koeien melken ... Het is zo waardevol om over voeding te leren en daarnaast hebben kinderen een schermloze week met heel gezonde ontspanning: van 's ochtend tot 's avonds zijn ze aan het werk of aan het spelen. Dit is levensecht leren.

Een druk schema voor kinderen, maar jullie aanpak wordt duidelijk geapprecieerd?

Ja, ons aanbod wordt wel gesmaakt door leerkrachten en kinderen. We plannen een jaar vooraf in en zitten elk jaar vol met zo'n 11 000 overnachtingen. Al merken we dat de wintermaanden vorig jaar minder vlot vol liepen dan vroeger, een mogelijks gevolg van de gestegen energiekosten die ook scholen zorgen baren. Ook verbleven kinderen vroeger van maandag tot vrijdag, tegenwoordig verblijven ze meestal slechts een halve week door de maximumfactuur. Amper 5 % verblijft nog vijf dagen, dat is een jammere trend. Op woensdag hebben we zo wel een dubbele dag: 90 kinderen vertrekken en 90 kinderen komen aan. Die dubbele shift is goed voor de rendabiliteit, maar onze missie gaat hierdoor wel voor een stukje verloren want je educatieve impact is kleiner.

Bieden jullie een intern educatief aanbod of extern?

We hebben onze eigen educatie op punt gezet binnen ons Landbouw Educatief Centrum 'Boerderijklassen vzw'. Hierbinnen werkt iemand die permanent leerkracht is en daarnaast werken we ook met vrijwilligers. Sowieso krijgen scholen drie vaste lessen: dierenobservatie, van graan tot brood en de kringloop van melk. Daarnaast kan er gekozen worden uit twintig andere educatieve lessen. De dag is dus snel gevuld en er is vaak te weinig tijd.

Wat verwachten jullie van leerkrachten?

We vragen steeds een naverwerking. Leerkrachten krijgen op voorhand een programma waaruit ze keuzes kunnen maken en krijgen een login zodat ze alles kunnen naverwerken in hun lessen. Onze naverwerkingen zijn in een cloudomgeving downloadbaar per niveau en leerkrachten doen ermee wat ze willen. Als ze op voorhand begrippen willen aanbrengen, kan dit ook en soms is dit zelfs belangrijk, bijvoorbeeld bij Franstalige kinderen. Want als je het begrip 'graan' of 'tarwe' niet kent, is het moeilijk voor ons om les te geven. Maar behalve het overlopen van onze regels en afspraken verwachten we verder weinig voorverwerking. Zo kunnen kinderen met een open geest naar hier komen en heel veel ontvangen.

Dat klinkt alsof jullie erg bewust omgaan met de impact die jullie op kinderen en jongeren hebben?

We zeggen altijd: "We zaaien in hun harten en de leerkrachten zetten het dan vast in de les achteraf." In hun harten kunnen de zaadjes ontkiemen en verder leven. Toen we 25 jaar bestonden, hebben drie achttienjarigen die hier als kind geweest waren een

Op wegwijzers van het landbouwleerpad staan vragen op de voorkant en antwoorden op de achterkant.

In De Vierhoekhoeve valt heel wat te beleven.

getuigenis gegeven op onze opendeur, als verrassing voor ons. Ze vertelden over wat onze boerderijklas voor hen betekend heeft en dat is toen wel hard binnengekomen. Dan pas zag je echt wat je gezaaid hebt in de harten, wat dat met kinderen doet, wat ze ervan onthouden en wat doorwerkt in hun leven. Zeker als je een kind vijf dagen kan onderdompelen, krijg je veel meer die aha-erlebnis. Ze zien een spade, ze zien een ploeg, ze zien van alles groeien op het veld. De mais geven ze aan de koeien, maar mais zit ook in het atelier melkverwerking. Van het vet van de melk maken we room en zo dan slagroom en boter. Je ziet de kinderen denken en verbanden leggen voor je neus, je ziet in hun ogen dat ze het allemaal aan elkaar knopen.

Welke leeftijden ontvangen jullie zoal?

De ideale leeftijden die we hier graag hebben, zijn 9- en 10-jarigen, de tweede graad van het lager onderwijs dus. Vaak zien we 6- en 7-jarigen, maar dan kan je maar beperkt lesgeven, want het is een grote misvatting dat een boerderijklas enkel over dieren gaat. Alle kinderen eten wel eens yoghurt, maar je kan aan 6-jarigen niet 'lactobacillus bulgaricus' uitleggen. Je moet ook opletten dat kinderen geen trauma's oplopen door hen bijvoorbeeld voor een groep hongerige geiten te zetten die komen aangerend, of bij grote koeien die boven hen hangen als ze gemolken worden. Er zijn ook veel sterke geuren op de boerderij. Jonge kinderen moeten nog ontuchtend worden, met ouderen kan je zoveel meer zaaien, die leggen veel meer verbanden.

Welke activiteiten worden meestal gekozen?

Dieren verzorgen, zonder twijfel: paarden kammen, hokjes uitkuisen ... Ook een bezoek aan de biologische geitenboerderij of de loonwerker wordt dikwijls gedaan, dit zijn ook fijne samenwerkingen. De ouderen kiezen vaak groenten- en fruitles waarin ze leren dat er in elke groente een vitamine of bouwstof zit. De keuze hangt af van de leerkracht, die beslist.

Wat kunnen kinderen nog op de boerderij doen?

We hebben een landbouwleerpad rond de boerderij, dit is een natuurpad met vragen die ze ten allen tijde kunnen doen. Op de voorkant van de wegwijzers staan vragen en op de achterkant

antwoorden. Ook hebben we boekjes uitgewerkt om er een interactievere schattenzoektocht van te maken. Het pad gaat langs de vlindertuin, de moestuin, de hoogstamboomgaard, de poel, rietgracht, bijenbos, compostplaats ... om aan te tonen dat landbouw en natuur hand in hand gaan en geen vijanden van elkaar zijn. Dit wordt veel gedaan, zelfs ook als avondactiviteit met de zaklamp.

Zijn er plannen voor de toekomst?

We willen graag een escaperoom maken rond bijen. Dit is in kader van een LEADER-project dat hopelijk in mei wordt goedgekeurd (n.v.d.r.: LEADER is een subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling). Ook de bijhorende naverwerking zullen we uitwerken, zodat het als volwaardige les gekozen kan worden door scholen. En daarnaast willen we ook een downloadbare versie maken die je van thuis uit kan doen. Een ambitieus project dus, want het moet tof zijn, maar ook duurzaam als het door duizend kinderen en jongeren gebruikt wordt.

Ik zag dat het station van Gontrode slechts één km verder is, komen scholen dikwijls met het openbaar vervoer?

Ja, steeds meer komen scholen vanaf het station te voet met een rugzakje. Ouders of iemand van de gemeente komt dan de valiezen brengen. We zijn inderdaad goed gelegen op dat vlak, want bussen kosten veel. Als scholen ons vragen om hen op te halen, doen we dat met tractor en kar: onze boerderijbus. We zijn dankbaar dat dit vorig jaar Europees werd goedgekeurd, want vroeger waren eigenlijk enkel toeristische treintjes en paard met kar toegelaten, maar recent is dit uitgebreid, zodat onder dezelfde voorwaarden ook een tractor met aanhangwagen gebruikt mag worden. Zo kunnen we groepen ook naar de geitenboerderij brengen.

Welke tips wil je nog meegeven aan andere uitbaters?

Massa is geen kassa. Een educatief aanbod in een jeugdverblijf doe je niet voor geld, maar vanuit passie en overtuiging.

TOT SLOT

Elk jeugdverblijf draagt hoe dan ook, in mindere of meerdere mate, bij tot een educatief aanbod. Ook als je zelf geen eigen intern aanbod ontwikkelt, kan je heel wat betekenen voor groepen die graag educatief aan de slag gaan tijdens hun verblijf.

Samenvattend zetten we graag onze grootste tips nog eens op een rij: vertrek vanuit je sterktes, leer de noden en wensen van je doelgroep beter kennen, analyseer je ruimtes en omgeving, specialiseer je, hou het plezierig, focus op ervaringsleren, maak gebruik van samenwerkingen en geef ook ruimte aan vrij spel.

Ga naar www.cjt.be/educatief-aanbod voor extra info en nuttige websites.

SEIZOENSTIP

De uitbaterstweedaagse - editie 2024

In deze rubriek belichten we doorgaans een 'good practice' die andere uitbaters kan inspireren. Deze keer blikken we terug op de uitbaterstweedaagse en bundelen we de hoogtepunten en belangrijkste lessen die we getrokken hebben uit de verschillende sessies.

Vrijdag 26 en zaterdag 27 januari waren 85 deelnemers uit heel Vlaanderen aanwezig op de uitbaterstweedaagse. Hostel Europa in Brugge werd omgetoverd tot een inspirerende omgeving, met veel ruimte voor nieuwe ideeën, uitwisseling en gezelligheid.

Wat hebben we geleerd?

Preventie met focus op risicoanalyse

Een jeugdverblijf uitbaten gaat onvermijdelijk gepaard met risico's. Met een risicoanalyse kan je die risico's op een structurele manier terugbrengen naar een aanvaardbaar niveau. Hiervoor bestaan verschillende methodieken. Die methodieken werden vergeleken en de pro en contra's werden op basis van opgedane ervaringen in de jeugdverblijven en hostels gedeeld. Ons lerend netwerk preventie gaat hier het komend jaar verder mee aan de slag.

Vegetarisch en veganistisch koken

Koken voor groepen betekent ook rekening houden met de vraag naar een vegetarisch of veganistisch alternatief en om klanten te sensibiliseren rond duurzaamheid. Cathy Goyvaerts van Wonderworld liet de deelnemers kennismaken met verschillende lekkere vegetarische en veganistische maaltijden die binnen ieders mogelijkheden liggen. Er werd ook stilgestaan bij het gebruik van de combisteamer. Zo konden we met z'n allen zaterdagmiddag en -avond genieten van twee heerlijke veganistische maaltijden.

Iedereen verdient een bos- en zeeklas

Steeds meer kinderen vallen uit de boot tijdens meerdaagse schooluitstappen. Hierrond is in 2023 vanuit Toerisme Vlaanderen een traject opgezet, samen met Departement Onderwijs, Departement CJM, Netwerk tegen Armoede, CJT en VJH. Tijdens deze sessie werd samen met Jeroen Marysse en Els Mostien van het team 'iedereen verdient vakantie' nagedacht over oorzaken en gevolgen van drempels, welke acties uitbaters kunnen doen en welke acties door andere partners uitgevoerd kunnen worden.

Nudging

Reinout Van Zandycke van Exposure stelde nudging voor als een techniek waarbij je je gasten 'stiekem' een duwtje in de juiste richting kan geven. We leerden dat vooraleer je op zoek gaat naar een oplossing, het noodzakelijk is om het probleem eerst grondig te analyseren. Tijdens deze sessie vertaalde Reinout zijn kennis en ervaring in verschillende nudgingstrategieën die we kunnen gebruiken binnen het jeugdtoerisme. Nadien gingen we zelf aan de slag en bedachten we op basis van de strategieën concrete ideeën en oplossingen voor uitdagingen rondom afval, schoonmaak, afspraken vooraf, energie en water, mobiliteit en overlast.

Samenwerken binnen de gemeente

Een jeugdverblijf, kampeerterrein of hostel uitbaten overstijgt dikwijls de eigen werking, dit maakt het smeden van samenwerkingsverbanden noodzakelijk. Daarom nodigden we beleidsverantwoordelijken uit diverse gemeenten uit en zoomden we in op de relatie met de gemeente. Welke plaats krijgt jeugdtoerisme in het gemeentelijk beleid en welke concrete acties vloeien daaruit voort? We hoorden inspirerende voorbeelden op vlak van overleg, communicatie, administratieve vereenvoudiging, mobiliteit, bemiddeling, afvalverwerking enz. We concludeerden dat enige vorm van communicatie met de gemeente erg belangrijk is en goede praktijkvoorbeelden werden uitgewisseld.

Digitale marketing en promotie

Laura Terlaeken, digital marketing officer bij Toerisme Vlaanderen, is expert op vlak van digitale marketing en paste haar brede kennis toe op de eigenheid van het jeugdtoerisme. In een interactieve sessie gingen de deelnemers aan de slag met een aantal praktische oefeningen. Heel wat bruikbare tips werden gegeven om de eigen pagina op Kampas te verbeteren. Maar ook op vlak van de eigen website en sociale media kon Laura de aanwezige uitbaters inspireren.

Op bezoek bij De Karmel, Snuffel, 't Haantje en Hoogveld

Een fietstocht van 12 kilometer bracht ons op vrijdag bij De Karmel en Snuffel. In de Karmel, een jeugdverblijf van de Chiro, werden we onthaald als jeugdgroep. Zo konden we ervaren hoe een warm welkom perfect combineerbaar is met het formuleren van duidelijke huisregels. In hostel Snuffel lag de focus op de diversiteit van de werking. Ja, er is een prachtige accommodatie voor backpackers, maar ook de publiekswerking voor jonge Bruggelingen sprong in het oog.

Op zaterdag waren we te gast bij 't Haantje. Aan de hand van foto's en leuke anekdotes werd eerst de evolutie van het verblijf en

de uitbreiding van de buitenspeelruimte in kaart gebracht. Daarna werd 'gestolen met de ogen'. Vervolgens werd halt gehouden in Hoogveld waar iedereen hartelijk ontvangen werd door de baron des huizes. Er werden diverse onderwerpen besproken: het onderhoud van de gebouwen en het grote domein, de ervaringen met elektrisch koken, het zuiveren van afvalwater ...

En zo werden het één voor één inspirerende bezoeken.

Succesformule

De tevredenheid bij de aanwezige uitbaters was heel groot, blijkt uit de evaluatieformulieren: zowaar 100 % is tevreden of heel tevreden over de tweedaagse en 94 % wil er volgend jaar opnieuw bij zijn. En de meerwaarde van de tweedaagse wordt door de uitbaters als volgt geformuleerd:

- "We kunnen dieper ingaan op onderwerpen waar men anders geen tijd in steekt."
- "Zowel tijdens de workshops als daarbuiten, is het altijd zeer interessant om dagelijkse hindernissen te bespreken en hoe anderen dit aanpakken."
- "Voor mij was de tweedaagse niet alleen een bron van waardevolle kennis en nieuwe inzichten die mijn verblijf zullen verrijken, maar ook een gelegenheid om waardevolle nieuwe contacten te leggen."

Ook met CJT en VJH hebben we veel energie getankt en ideeën verzameld om het komende jaar mee aan de slag te gaan. Een speciale dank daarom aan alle deelnemers en sprekers die er een fantastisch evenement hebben van gemaakt.

Ruimte voor ontspanning

De sessies zorgden voor heel wat inspiratie en gespreksstof. Maar na inspanning komt ontspanning. Zaterdagavond gingen we Brugge verkennen in de vorm van een gegidste 'pikante' stadswandeling. Na de wandeling konden we in de bar van Hostel Europa napraten met frisdrank en een ruime selectie van lokale en minder lokale bieren.

Noteer alvast **vrijdag 31 januari en zaterdag 1 februari 2025** in de agenda, want dan zijn we te gast in Hostel H in Hasselt voor de derde editie van de uitbaterstweedaagse.

cjt

... LAAT JE STEM HOREN

Heel wat regelgeving heeft rechtstreeks of onrechtstreeks een weerslag op jeugdtoerisme. Als hieraan wordt gesleuteld, vertegenwoordigt CJT de Vlaamse uitbaters. In HuisWerk belichten we telkens de actualiteit van ons vertegenwoordigingswerk.

Bij wangedrag streven we naar een meer uniforme en doortastende aanpak over alle groepen en uitbaters heen. Dat kon je lezen in ons voorgaande HuisWerknummer. Die aanpak kreeg verder vorm, afgestemd op wat de koepels van de verschillende jeugdgroepen doen. We onderscheiden drie fases waarmee je als uitbater concreet aan de slag kan.

Preventief handelen

- Geef groepen bij het eerste contact duidelijk de boodschap mee dat in een jeugdverblijf veel mogelijk is, maar er tegelijk een rode lijn is die niet overschreden mag worden. Stel die lijn scherp in een huishoudelijk reglement dat je meestuurt met het contract en kan opladen in de eigen Kampasomgeving. Verwijs in alle daaropvolgende communicatie telkens opnieuw naar dit huishoudelijk reglement en afficheer de belangrijkste huisregels op een luchtige manier in het jeugdverblijf.
- Check onbekende groepen en pols naar hun geplande activiteiten. Uitbaters die gebruik maken van Kampas Plus of Kampas Service, kunnen ervaringen met groepen onderling delen via reviews. Op basis hiervan kunnen ze risicogroepen voor het boeken aanspreken op hun verantwoordelijkheid.
- Maak duidelijk dat het doorgeven van een deelnemerslijst wettelijk verplicht

is. Twijfel je over de gegevens van de groepsverantwoordelijke, dan is het raadzaam om de identiteitsgegevens effectief op te vragen.

- Een waarborg is een belangrijke stok achter de deur. Bij risicogroepen kan je de waarborg verhogen, zolang dit op objectieerbare gronden gebeurt. Voor uitbaters met de formule Kampas Plus of Kampas Service is er een bijkomend aandachtspunt: groepen die een online boekingsaanvraag indienen, zien de vooraf ingestelde waarborg. Wil je de waarborg verhogen, dan moet je met de groep duidelijk communiceren waarom je die waarborg precies verhoogt.
- Zorg bij aankomst altijd voor een vriendelijke en oprechte verwelcoming. Herhaal daarna de afspraken uit het huishoudelijk reglement en wijs op de geldende wetgeving rond geluidsoverlast, vandalisme, diefstal (bijv. ook van verkeersborden) e.d. Maak duidelijk dat wangedrag zowel consequenties heeft voor degene die aansprakelijk gesteld wordt als voor de groep. Maak dit concreet door enkele mogelijke gevolgen op te sommen, zoals het informeren van de lokale overheid, de koepels en/of de ouders, de strengere opvolging bij toekomstige boekingen, het vroegtijdig verlaten van het verblijf, het betalen van schade ...

Ingrijpen tijdens het verblijf

Wangedrag aanpakken tijdens het verblijf is sterk afhankelijk van de gradatie van het wangedrag, het soort groep en de situatie waarin de groep zich bevindt.

Als de groep aanspreekbaar is, leg je uit waarom het gedrag niet door de beugel kan en geef je de groep meestal een tweede kans. Is de groep niet aanspreekbaar, verblijft ze nog een beperkt aantal nachten en is het wangedrag overleefbaar, dan zweet je het misschien beter uit. Verblijft de groep langer, aarzel dan niet om CJT of de koepelorganisaties te contacteren voor ondersteuning. Ontspoort de situatie volledig, verwittig dan de politie en laat een pv opstellen. Stel eventueel samen met de politie ook een ultimatum op om het domein te verlaten. Laat jongeren echter niet in dronken toestand vertrekken met eigen vervoer. Stel je een inbreuk op het politiereglement of zelfs een misdrijf zoals vandalisme, illegaal drugsgebruik of geweld vast, bekijk dan zeker de optie om de politiediensten te verwittigen.

Achteraf: schade factureren en wangedrag melden

Schade moet hersteld worden. Dit kan gevraagd worden aan groepen. Vraag je liever een vakman of ga je zelf aan de slag, neem dan foto's en hou de facturen van de herstellingswerken en eventueel de eigen werktijd nauwgezet bij. Dit is belangrijk om de afrekening van de herstellingswerken te staven.

Meld wangedrag altijd bij CJT. Dit kan telefonisch (09 210 57 75), via mail (info@cjt.be) of de website. De groepen worden door CJT of de koepelorganisaties altijd aangesproken. Zo wordt herhaling hopelijk voorkomen. Blijft het wangedrag zich toch herhalen, dan kunnen sancties volgen.

 www.cjt.be/themas/mensen/jeugdgroepen/

Boeken in 2027

Vanaf zaterdag 27 april (10 uur) wordt op kampas.be de verhuurkalender voor het jaar 2027 zichtbaar. Vanaf dan kunnen groepen ook zoeken (en eventueel online boeken) in 2027. Voorwaarde is wel dat je als uitbater dat bijkomende jaar ook (al) wenst te publiceren. Die keuze maak je als verhuurder zelf.

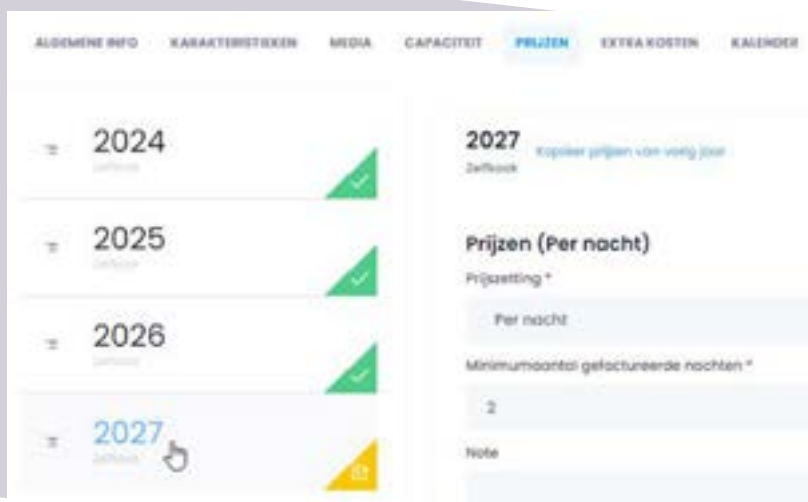
Hoe lang je op voorhand verhuurt, is natuurlijk een moeilijke evenwichtsoefening. De beschikbare kalender in Kampas bestaat altijd uit het huidige kalenderjaar plus drie. Het derde jaar (nu dus 2027) wordt steeds op de laatste zaterdag van april geactiveerd. Die aanpak is het resultaat van grondige besprekingen met vertegenwoordigers van uitbaters en jeugdgroepen.

Het openstellen van de kalender 2027 werd de voorbije weken al uitgebreid gecommuniceerd, via de kanalen van Kampas en van de belangrijkste jeugdwerkkoepels. Dat zal op 27 april naar goede gewoonte voor een verhoogde activiteit zorgen door groepen die (vooral) op zoek zijn naar een fijne plek voor hun zomerkamp 2027. Zeker bij de grote accommodaties kan je dat merken aan de mailbox en de telefoon.

Wil je gebruik maken van dat piekmoment in boekingsaanvragen, zorg er dan zeker voor dat jouw aanbod daar klaar voor is. Om er voor te zorgen dat jouw aanbod vindbaar (en voor wie gebruik maakt van de boekingsmodule: online reserveerbaar) is, is het noodzakelijk om nog voor 27 april in je Kampasomgeving aan de slag te gaan:

1. **Prijzen:** maak je prijzen 2027 op, hou eventueel rekening met de gezondheidsindex. Vergeet niet alles op te slaan en vink daarbij 'publiceren' aan. De prijslijst 2027 moet oranje kleuren (en wordt op 27 april automatisch groen).
2. **Kalender:** sluit de periodes in 2027 die niet beschikbaar zijn voor verhuur. Zo bespaar je groepen de ontgoocheling dat jouw accommodatie uiteindelijk toch niet meer geboekt kan worden.

Op www.cjt.be/kampas kan je een handige handleiding 'jaarstart' vinden. Zorg er ook voor dat je op 27 april bereikbaar bent voor geïnteresseerde groepen.

180 127

unieke bezoekers

3 397

online boekingen

8 630

gevalideerde groepen

1 322

gevalideerd in 2023

449

adressen

1 125

huurmogelijkheden

195

kampeerterreinen

223

in volpension

Kampasjaar 2023 in enkele cijfers

Kampas.be kreeg vorig jaar ruim 180 000 unieke bezoekers over de digitale vloer. Op Kampas zijn 8 630 gevalideerde groepen actief, waarvan 1 322 het voorbije jaar door CJT werden goedgekeurd.

3 397 verblijven werden meteen online via Kampas geboekt (enkel mogelijk in zelfkook).

Eind 2023 waren 1 125 huurmogelijkheden (entiteiten + combinaties) online raadpleegbaar, verspreid over 449 adressen in Vlaanderen. 195 van deze opties op Kampas zijn kampeerterreinen. 223 jeugdverblijven bieden ook volpension aan.

Kennismaking met de online boekingsmodule van Kampas

Groepen ervaren online boeken als een troef, dat blijkt uit de doelgroepenbevraging uitgevoerd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Ze willen liefst snel zekerheid over hun boeking. Dat kan (voor aanbod in zelfkook) ook via Kampas. Bovendien is het verwerken van deze online reservaties zo gebruiksvriendelijk dat dit je werk en administratie als uitbater fors vermindert. Heel wat voordelen dus!

We bieden de online boekingsmodule in twee formules aan: Service als je de opvolging van de boekingen aan CJT toevertrouwt en Plus als je zelf aan de slag wil gaan met het pakket. Benieuwd? Woensdag 15 mei 2024 demonstreren we hoe Kampas het boeken en jouw werk daarna een stuk eenvoudiger kan maken. Volg volledig vrijblijvend deze online demo om 10.30 uur of om 19.30 uur.

Meer info en inschrijven via onze website: www.cjt.be/kalender.

Oproep: hou de kalender actueel

Groepen maken graag gebruik van Kampas. Daarbij verwachten ze dat een zoekopdracht betrouwbare resultaten oplevert. Dat geldt ook voor de beschikbare locaties in een bepaalde periode. Daarbij zijn gebruikers (wanneer de boekingen niet online verlopen) afhankelijk van actuele kalenders ... en dus van de inspanningen die uitbaters daar voor doen. Helaas krijgen we hierover soms signalen dat dit beter moet. Wanneer uit contact met de uitbater blijkt dat de locatie toch niet vrij is, zorgt dat voor frustratie. Onbetrouwbare kalendergegevens zorgen er voor dat groepen blijven bellen en mailen, met een toevloed aan onnodige vragen (ook bij wie de kalenders wél accuraat houdt).

We herhalen dus de dringende oproep om hier continu aandacht aan te geven, er zijn ook mogelijkheden om dat automatisch te laten verlopen via een koppeling met je eigen kalendersysteem (meer info in de handleiding 'kalender' op www.cjt.be/kampas). CJT voert hier ook controles op uit. Blijft onze oproep zonder gevolg, dan schakelen we de kalender uit (en is je aanbod niet meer vindbaar via een zoekopdracht op periode).

HUIS IN DE KIJKER

Oosterborg, de ultieme plek om onvergetelijke avonturen te beleven

Domein Oosterborg ligt in het pittoreske dorpje Balen, gelegen in de Antwerpse Kempen. Het verblijf heeft het classificatielabel comfort en kan enkel geboekt worden in de formule zelfkook. De maximale binnencapaciteit is 42 personen. In tenten kunnen nog eens 20 personen extra overnachten. Rondom het verblijf heb je een verhard terrein, een grasplein en heel wat bos. De onmiddellijke omgeving is gekend voor zijn prachtige natuur. Ten zuiden van Balen heb je de vallei van de Grote Nete met zijn diverse natuurgebieden, ten noorden is er het natuur- en recreatiegebied Keiheuvel. En groepen die met de fiets komen, hebben nog heel wat meer mogelijkheden. Er zijn dus tal van redenen om dit verblijf meteen te boeken.

Wilrijk

“Domein Oosterborg werd in 1965 gekocht door Raymond Meyer, parochiepriester in Wilrijk”, start voorzitter Godfried van Baarle zijn verhaal. “Het domein kreeg het statuut van recreatiegrond en in 1966 werd het jeugdverblijf gebouwd. Het doel? De jeugd van Wilrijk buiten de stedelijke context een mooie kampplaats geven en tegelijk de locatie als uitvalsbasis voor de 1 mei-vieringen van de parochie gebruiken”, weet Godfried.

“Tot begin jaren ‘80 was dit een groot succes. Elke vereniging uit Wilrijk boekte hier zijn verblijf en jaarlijks kwamen zo’n tweehonderd parochianen met verschillende bussen naar de 1-mei-viering. Daarna kalfde het succes af, in die mate dat in 1988 zelfs de verkoop van het domein overwogen werd. Gelukkig werd die piste niet verder gevolgd en vond de vzw de nodige financiële steun bij de overheid om het verblijf te vernieuwen”, vertelt André Vanhoof, ondertussen vijfendertig jaar resident van Oosterborg.

Het beheer

“Voor het beheer van Oosterborg werd in 1967 een vzw opgericht”, vertelt Godfried. “De vzw was niet onmiddellijk eigenaar van het domein. Dat veranderde pas in 1980 toen parochiepriester Raymond Meyer het domein aan de vzw schonk.”

OOSTERBORG PRAKTISCH

ADRES:

Heistraat 63, Balen

TOTALE OPPERVLAKTE VAN HET DOMEIN:

30 000 m²

MAXIMALE BINNENCAPACITEIT: 42 personen

TENTEN: 20

WEBSITE:

www.oosterborg.com

“Vandaag wordt de vzw nog steeds gerund door acht enthousiaste vrijwilligers”, zegt Godfried. Wie rond tafel zit, heeft mooie herinneringen aan het domein, ofwel dankzij de kampen ofwel dankzij de 1 mei-vieringen.”

Bang voor de opvolging is Godfried niet. “De bestuursleden die het laatst zijn ingestapt, hebben familiale banden. De komende jaren stelt zich dus geen probleem. Op langere termijn richten we onze hoop op de lokale jeugdgroepen.” Zijn daar goede banden mee? “Die zijn doorheen de jaren wat verwaterd. Maar als we die terug aanhalen en ze herontdekken Oosterborg, dan denk ik wel dat we ook via deze weg nieuwe vrijwilligers vinden.”

Mee met de tijd

“Het gebouw is een constante zorg”, weet Godfried. “Stap per stap werd bijna alles vernieuwd: elektriciteit, waterleiding, verwarming, de vloer ... In het jaar 2000 werd zelfs bijgebouwd.”

Werden die werken gesubsidieerd? “Voor de verbouwingen in de jaren '90 kregen we subsidies en ook in het jaar 2006, kort na de invoering van het decreet 'toerisme voor allen', waren er veel subsidiemogelijkheden. Toen konden we Vlaamse, provinciale en lokale subsidies combineren en dus veel realiseren. Maar die tijd ligt ondertussen ver achter ons”, weet Godfried.

“Enkele jaren terug hebben we de twee zijgevels geïsoleerd en voorzien van goede beglazing. Dit jaar is de achtergevel aan de beurt en op middellange termijn moet uiteraard ook de voorgevel aangepakt worden”, vertelt André.

Waarom worden de gevels niet in één beweging aangepakt? “Dat lukt niet. We moeten roeien met de riemen die we hebben, dat zijn de subsidies aangevuld met de inkomsten uit verhuur”, weet Godfried.

“Kijk je naar de toekomst, dan denk ik dat je ons gebouw zelfs beter vervangt door nieuwbouw, want de hoge standaarden waarvan nu sprake is, halen we nooit. Maar nieuwbouw is voor ons utopisch, zeker als je moet prefinancieren”, is André eerlijk.

Overnachtingscijfers

“Vroeger boekten groepen telefonisch en lang op voorhand, vandaag gebeurt dit online en ongeveer een jaar vooraf. Toch blijft de bezetting hetzelfde”, vertelt André.

“We verhuren van begin februari tot half juni elk weekend en in de midweken komen soms scholen voor zoekklassen, de Olmense zoo ligt namelijk op zo'n vijf kilometer van ons verblijf. Tijdens de zomervakantie verhuren we tot half augustus. Daarna wordt het enkele weken rustig. Vanaf oktober verhuren we dan nog eens tot december”, zegt André. “In totaal bereikten we in 2023 zo tweëëndertig groepen en realiseerden we 3 133 overnachtingen.”

Ontvangen jullie van het Departement Cultuur, Jeugd en Media voor die overnachtingen werkingssubsidies? “Zeker, al is dit in het verleden soms spannend geweest om te voldoen aan het

opgelegd aantal overnachtingen. Zeker toen we onze capaciteit van 60 personen hebben moeten bijstellen naar 42 personen om in regel te zijn met de voorwaarden verbonden aan de comfortclassificatie comfort (het vroegere type C). Daardoor haal je minder overnachtingen en ben je verplicht om meer groepen te ontvangen”, zegt Godfried.

“Daarom vind ik het aantal overnachtingen niet zo’n goede voorwaarde. Het zegt namelijk weinig over de tijdsinvestering. Die is naar mijn aanvoelen even groot bij kleine als grote jeugdverblijven. Je moet evenveel mails en telefoons beantwoorden, de groepen in- en uitchecken ...”, vindt André. “Maar goed, vandaag stelt het probleem van het aantal overnachtingen zich minder. We halen ruim voldoende overnachtingen en dankzij Kampas kregen we nog een extra boost.”

“De groepen die we ontvangen, zijn heel divers”, vult Godfried aan. “Uiteraard komt het jeugdwerk geregeld over de vloer, maar we ontvangen ook andere groepen, zoals de jeugdbrandweer of muziekverenigingen. Ook uit Wallonië, Brussel en Nederland vinden groepen gemakkelijk de weg naar ons verblijf. En ook onze scholen die jaarlijks terugkomen, zijn een belangrijk deel van ons publiek.

Een opvallende affiche

Een affiche met daarop “welkom in Balen” en bijhorende qr-code, trekt de aandacht. “Onze samenwerking met de gemeente Balen en meer specifiek de jeugddienst is heel goed”, vertelt Godfried. “Via de qr-code vraagt de gemeente de nodige informatie op en worden groepen wegwijs gemaakt in het ruime aanbod van Balen.”

“Dankzij die goede samenwerking konden we ook snel aansluiten bij overlegmomenten over overlast bij fuiven en andere

evenementen. Het gaat dan ook over overlast die sommige van onze groepen veroorzaken en waarbij de gemeente helpt bemiddelen. En dat levert op, mijn aanvoelen is dat de overlast sindsdien gedaald is”, zegt André.

Fietsen!

“Ons buitenterrein is de grootste troef”, gaat André verder. “Toch is Oosterborg ook een ideale uitvalsbasis voor heel wat andere leuke activiteiten, zoals een uitstap naar het provinciaal recreatiedomein Zilvermeer. De enige voorwaarde is wel dat iedereen over een fiets beschikt.”

Komen groepen met de fiets? “Neen, de meeste groepen komen met individueel vervoer of met een private busmaatschappij. Soms komen ze met het openbaar vervoer. Enkel de oudere leeftijdsgroepen nemen soms de fiets. Toch vind ik dit geen argument om hier geen fietsen te gebruiken. Als ik zie wat groepen allemaal verhuizen, dan denk ik dat bepaalde zaken best ingeruild kunnen worden voor de fiets”, is André overtuigd.

VRAAG HET AAN ...

cjt

Elk kwartaal krijgen we tientallen vragen van uitbaters over uiteenlopende thema's. In HuisWerk maken we telkens een beknopte bloemlezing van vragen en antwoorden die ook voor andere uitbaters interessant kunnen zijn.

Wij zijn een vzw met enkel vrijwilligers. Kunnen wij voor schoonmaak en onderhoud iemand aanwerven via een flexi-job?

Als vzw kan je zeker kiezen voor een flexi-job. Maar dan moet je er wel rekening mee houden dat je vzw als werkgever valt onder het paritair comité van de horeca (302). Niet alle sectoren mogen immers werken met flexi-jobbers, paritair comité 329.01 (sociaal-cultureel werk) is bijvoorbeeld uitgesloten.

Je kan dit best bekijken met een sociaal secretariaat. Of je neemt contact op met bepaalde ondernemingen die zich hebben gespecialiseerd in het ondersteunen van het papierwerk bij een flexi-job. Een snelle zoektocht op Google verwijst bijvoorbeeld naar Payroller of Nowjobs.

Andere mogelijkheden zijn het betalen van een vrijwilligersvergoeding of samenwerken met een maatwerkbedrijf of interimkantoor.

Kunnen wij infrastructuursubsidies krijgen voor het installeren van brandvertragende gordijnen in de lokalen?

Dit kan, op voorwaarde dat de brandweer in het verslag noteert dat de brandgordijnen noodzakelijk zijn om aan de nieuwe brandveiligheidsnormen te voldoen. Daarnaast heb je ook een offerte nodig om de logiessubsidie bij Toerisme Vlaanderen aan te vragen.

Wat is de indiendatum voor de renteloze energielening?

Jeugdverblijven kunnen bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media een renteloze lening aanvragen voor het plaatsen van een fotovoltaïsche installatie, inclusief netaansluiting, eventuele graafwerken en extra AC/DC-bekabeling. Voor deze lening gelden geen indiendata. Deze kan dus permanent worden aangevraagd en de lening wordt, als aan alle voorwaarden is voldaan, ook vrij snel toegekend.

Onze branddetectiecentrale moet vervangen worden, maar we zouden om praktische redenen graag de oude bekabeling behouden.

Kan dat?

Ja dat kan. Een nieuwe centrale moet voldoen aan de norm NBN S 21-100-1. Maar in de FAQ's die toegevoegd zijn aan de brandveiligheidsnormen lezen we wel het volgende: "bestaande bekabeling mag in gebruik blijven, aanpassingen op bestaande kringen mogen uitgevoerd worden door middel van hetzelfde type bekabeling, rekening houdend met de geldende voorschriften".

NIEUWSFLASH

RADERWERK

Voor niet-residentiële gebouwen is er sinds kort een EPC-label. Ook jeugdverblijven zullen op termijn over zo'n EPC-label moeten beschikken. Bovendien zullen de verplichtingen gekoppeld aan zo'n EPC-label stap per stap verstrengen. Waar mogen we ons in de toekomst aan verwachten?

In juni geven we in vier identieke sessies uitleg over het EPC-label, de voorziene tijdslijn en de concrete eisen die daaraan verbonden worden. Dialoog vzw bouwt vervolgens verder op die theorie en gaat dieper in op de aanpak van een renovatie.

Wil je weten wat EPC NR voor jouw jeugdverblijf betekent? Noteer dan zeker

één van onderstaande data in je agenda.

- Zaterdagvoormiddag 1 juni (9.30 tot 12.30 uur): De Kattenberg in Aalter
- Dinsdagavond 11 juni (19 tot 22 uur): De Wiekslag in Zelem
- Dinsdagavond 18 juni (19 tot 22 uur): Oude steenbakkerij in Nieuwpoort
- Zaterdagvoormiddag 22 juni (9.30 tot 12.30 uur): Kampplaats Dingdongen in Gierle

www.cjt.be/vorming

SAMENAANKOOP BRANDETECTIECENTRALES

Sinds 15 maart kunnen opnieuw infrastructuursubsidies aangevraagd worden bij Toerisme Vlaanderen, dit tot 21 juli 2024. Naast energiebesparende maatregelen worden ook brandveiligheidswerken gesubsidieerd. In het kader van die subsidieoproep kan er opnieuw ingetekend worden op de samenaankoop voor branddetectiecentrales. Hier ligt de uiterste indiendatum op 15 juni 2024, zo ben je zeker dat je tijdig een offerte ontvangt om mee te sturen met de subsidieaanvraag.

Wie vorig jaar een offerte heeft aangevraagd, maar nog geen subsidie kon aanvragen, hoeft geen nieuwe offertes aan te vragen. De offerteprijs voor deze uitbaters blijft behouden, zelfs al is de vervaldatum verstreken. Ook voor de subsidieaanvraag vormt dit geen probleem, leert navraag bij Toerisme Vlaanderen.

www.cjt.be/branddetectiecentrale

SAMENAANKOOP AZO

AZO is een aankoopcentrale die groepsaankopen organiseert voor zorg en overheid. In het aanbod zit o.a. vaste en mobiele telefonie, internet, onderhoudsproducten, kantormateriaal, voeding, energie, keuringen en IT materiaal. Een CJT-werkgroep met een aantal uitbaters vergeleek de prijzen en was enthousiast: wie veel van deze goederen of diensten afneemt, doet ongetwijfeld een financieel voordeel met een lidmaatschap bij AZO.

Lid worden van AZO aankoopcentrale kan het hele jaar door. Jeugdverblijven genieten dankzij CJT van een verlaagd lidmaatschap van 175 euro per jaar, exclusief btw. Wie graag intekent, kan een aanvraagformulier opvragen via info@cjt.be.

 www.cjt.be/azo

IN MEMORIAM – DORA WAGEMANS-TORFS

Vorige maand ontvingen we het droevige nieuws dat Dora Wagemans op 96-jarige leeftijd is overleden. Dora was een echte pionier van het Vlaamse jeugdtoerisme en een baken van inspiratie voor iedereen die haar gekend heeft. Haar grenzeloze energie, haar warme glimlach en haar onvoorwaardelijke inzet waren altijd tastbaar.

Vanuit haar engagement bij de Gidsen was ze in de jaren '60 betrokken bij de opstart van jeugdverblijf De Brink in Herentals. Daarnaast was ze meerdere decennia actief in het bestuur van vzw Roosendaal in Sint-Katelijne-Waver. Maar we herinneren haar vooral als gangmaker bij CJT, waar ze als vrijwilliger mee de lijnen uittekende van wat CJT vandaag is geworden.

Rust zacht, Dora, en bedankt voor alles!

LANCERING VERENIGINGSLOKET

Op 30 januari 2024 werd het Verenigingsloket gelanceerd, een digitaal platform dat informatie en dienstverlening aan verenigingen wil vereenvoudigen en centraliseren. Dit is een initiatief van het Departement Cultuur, Jeugd en Media en Digitaal Vlaanderen.

Het Verenigingsloket is een online toegangspoort tot alle overheidsdienstverlening en informatie voor verenigingen. Hiermee wil de overheid naar eigen zeggen administratieve rompslomp verminderen, zodat verenigingen zich meer kunnen focussen op hun kernactiviteiten. Je vindt er o.m. overheidsinformatie voor bestaande verenigingen en verenigingen in wording, zoals tips en tricks over juridische, fiscale, verzekeringstechnische en andere aspecten van het verenigingsleven. Je kan er zo in contact komen met andere verenigingen, koepels, lokale besturen en Vlaamse overheidsdiensten die relevant zijn voor jouw werking. Ook kan je er je verenigingsgegevens raadplegen, beheren en delen met

andere overheidsdiensten. Deze gegevens worden bewaard in een centrale databron: het Verenigingsregister. Zo moet het de bedoeling worden om niet steeds dezelfde informatie te moeten doorgeven en aanvragen vlotter te laten verlopen.

Aansluiten op het Verenigingsloket kan eenvoudig en gratis. Momenteel zijn er nog maar een beperkt aantal dienstverleners aangesloten, waaronder Kiosk. Het Verenigingsloket is een groeiverhaal dat stap voor stap meer functionaliteiten en overheidsdiensten beschikbaar zal maken.

 www.verenigingsloket.be

AGENDA

In deze agenda willen we alle data van vormingsmomenten, ontmoetingsmomenten, indiendata enz. opnemen die interessant kunnen zijn voor uitbaters. Ook hiervoor staat onze redactie open voor suggesties. Mail die gerust door naar [info@cjt.be!](mailto:info@cjt.be)

Opening boekingsjaar 2027 op Kampas

27 april 2024

Kampas opent het boekingsjaar 2027 op zaterdag 27 april om 10 uur stipt. Vanaf dat moment kunnen groepen via Kampas op zoek naar een locatie en dan vooral voor de zomer van 2027.

Boekingsformules Kampas

15 mei 2024

Uitbaters in zelfkook kunnen op Kampas kiezen tussen drie formules. Benieuwd naar de troeven van de boekingsformules Plus en Service, dan kan je inschrijven voor een vrijblijvende kennismaking. We voorzien twee tijdstippen: 10.30 uur of 19.30 uur.

RaderWerk

1, 11, 18 en 22 juni 2024

Wat betekent het nieuwe EPC voor niet-residentiële gebouwen voor de jeugdverblijven? En met welke ingrepen kan je zorgen voor een energiezuinig gebouw?

- Zaterdag 1 juni (9.30 tot 12.30 uur): De Kattenberg in Aalter
- Dinsdag 11 juni (19 tot 22 uur): De Wiekslag in Zelem
- Dinsdag 18 juni (19 tot 22 uur): Oude Steenbakkerij in Nieuwpoort
- Zaterdag 22 juni (9.30 tot 12.30 uur): Kampplaats Dingdongen in Gierle

Samenaankoop branddetectiecentrale

15 juni 2024

Wie voor 15 juni het formulier invult voor de nieuwe CJT-samenaankoop, ontvangt tijdig een offerte, noodzakelijk voor de subsidieaanvraag (zie 21 juli).

Indiendatum logiessubsidie via Toerisme Vlaanderen

21 juli 2024

Alle erkende jeugdverblijven kunnen een infrastructuursubsidie aanvragen bij Toerisme Vlaanderen. In 2024 komen investeringen op vlak van energiebesparing en/of brandveiligheid in aanmerking.

CJT Connect

7 september 2024

Na een bruisende zomer nodigen we je zaterdagvoormiddag 7 september uit in jeugdverblijf Bielebale in Brasschaat om samen met uitbaters en andere partners het glas te heffen op het jeugdtoerisme. We blikken terug op het werkjaar en een aantal relevante cijfers en kijken samen naar de toekomst. Afsluiten doen we met een lekkere maaltijd. Meer info volgt snel.

Uitbaterstweedaagse

31 januari en 1 februari 2025

De derde uitbaterstweedaagse vindt plaats in Hasselt. Meer info over het programma volgt in het najaar.

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Raadpleeg onze website ww.cjt.be. Je kan er de volledige kalender bekijken, maar je kan er ook terecht voor veel andere informatie over allerhande thema's. Zo kan je in het HuisWerkarchief alle vorige dossiers raadplegen of regelmatig onze nieuwspagina checken.

Je kan ons ook volgen via www.facebook.com/CJTvzw en zo snel op de hoogte zijn van interessant nieuws of nuttige links. Als je onze pagina 'leuk vindt', krijg je onze berichten regelmatig te zien op je eigen nieuwsfeed.